

Прилагане на ECLI – Текущо състояние

Марк ван Опијнен а),¹ и Александър Иванчев б)

а) Служба за публикации, *Холандия*

б) Генерална Дирекция *Правосъдие и потребители, Европейска комисия*²

Резюме. През 2010 г. Съветът на Европейския съюз определи стандарта за Европейския идентификатор за съдебна практика (ECLI). С настоящата статия правим оценка в каква степен и по какъв начин ECLI е въведен в националните и европейските съдилища, както и настоящото състояние на търсещата система на ECLI в Европейския портал за електронно правосъдие e-Justice. Въпреки че предстои още много работа, развитието към момента дава основание за позитивен поглед към бъдещето.

Ключови думи. База данни съдебна практика, Свързани данни, Отворени данни, Европейски съюз, ECLI.

1. Въведение

С цел да улесни трансграничния достъп до хранилища с национална и европейска съдебна практика, през декември 2010 г. Съветът на Европейския съюз прие "Заклучения на Съвета за насърчаване на въвеждането на европейски идентификатор за съдебна практика (European Case Law Identifier — ECLI) и на минимален набор от еднотипни метаданни (metadata) за съдебната практика" ("Заклученията за ECLI").³ Системата ECLI почива върху пет стълба: идентификатор, схема за метаданни, структура на управление, уебсайт на ECLI и търсеща система на ECLI. По повод на петата годишнина на ECLI правим оценка на актуалното състояние по неговото въвеждане.⁴ В § 2 ще разгледаме в каква степен, и по какъв начин, ECLI е въведен от националните и европейските съдилища. В § 3 ще опишем компонентите, разработени на ниво ЕС и в § 4 ще обърнем поглед към предстоящата работа.

2. Въвеждане на ECLI

Заклученията за ECLI оставят много свобода на въвеждащите субекти - т.е. държавите-членки и европейските организации, които са взели решение да въведат и използват ECLI – да определят обхвата и темпото на въвеждане. В Таблица 1 са изброени всички въвеждащи субекти към настоящия момент; колони А-Г предоставят информация за актуалното състояние.

Към настоящия момент ECLI е въведен в публични бази данни от осем държави-членки и от три европейски съдилища. От тези единадесет субекта, пет са въвели ECLI за цялата си база данни (Испания, Холандия, Съдът на Европейския съюз (СЕС), Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) и Комисията по жалбите на Европейското патентно ведомство), докато останалите са въвели ECLI за ограничен брой решения, в зависимост от типа съдилище и/или

¹ Имейл за кореспонденция с автора: marc.opijnen@koop.overheid.nl.

² Съдържанието на този документ не отразява официалното становище на Европейската комисия. Отговорността за информацията и изразените тук становища е изцяло на съавтора.

³ [CELEX:52011XG0429\(01\)](#). Теоретичната база и историята са описани в [1]

⁴ Работата по настоящия труд приключи на 31 август 2015 г.

датата на решението.

Всички субекти, които са въвели ECLI изцяло, са го направили експлозивно, а не стъпка по стъпка. Три държави, които вече са въвели ECLI, разширяват неговото приложение, докато девет други държави-членки работят върху първоначалното въвеждане на ECLI. В повечето от въвеждащите държави броят на участващите съдилища е значителен, а девет от настоящите или предвиждащи въвеждането на ECLI държави, поставят ECLI номер за всички публичнодостъпни исторически съдебни решения.⁵

Таблица 1. Въвеждане на ECLI от държавите-членки и Европейските съдилища

Въвеждащ субект	(А) В публични бази данни	(Б) # съдилища	(В) Исторически данни	(Г) Начин на въвеждане	(Д) Пета част на кода
Белгия	– *	–	–	–	–
България	– * ⁶	–	–	–	–
Чехия	Частично*	2	Всички	Постепенно	Производна
Германия	Частично*	3	Смесено	Постепенно	Производна
Естония	– *	–	–	–	–
Гърция	– *	–	–	–	–
Испания	Цялостно	Всички	Всички	Експлозивно	Номер на съдебно решение
Франция	Частично	3	Ограничено	Експлозивно	Производна
Хърватска	– *	–	–	–	–
Италия ⁷	– *	–	Всички	Експлозивно	Производна
Латвия	– *	–	–	–	–
Холандия	Цялостно* ⁸	Всички	Всички	Експлозивно	Номер на съдебно решение
Австрия	Частично	36	Ограничено	Постепенно	Производна
Румъния	– *	–	–	–	–
Словения	Частично	8	Всички	Постепенно	Производна
Словакия ⁹	Частично	–	–	–	Производна
Финландия	– *	Всички	Всички	Експлозивно	Номер на съдебно решение
Съд на Европейския съюз	Цялостно	Всички	Всички	Експлозивно	Номер на съдебно решение
Европейско патентно ведомство	Цялостно	Всички	Всички	Експлозивно	Производна
Европейски съд по правата на човека	Цялостно	Всички	Всички	Експлозивно	Производна

Всички колони: „–“ = Не е въведен, не е известно или не е документирано

Колони (А): „*“ = Дейност в процес на изпълнение

⁵ В Холандия националният ECLI координатор поставя ECLI кодовете и за всички исторически решения, които не са в публичен домейн; ECLI кодовете и съответстващите им цитати се въвеждат в публични регистри.

⁶ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=8946&no=1>

⁷ [2] е основният източник на информация относно въвеждането на ECLI в Италия.

⁸ Въпреки че ECLI е въведен в рамките на портала на съдебната власт за съдебна практика <uitspraken.rechtspraak.nl>, пълното въвеждане на уеб сайта на Държавния съвет все още се разработва.

⁹ Не може да се установи със сигурност, все още не е напълно документирано на сайта на ECLI.

ЕCLI кодът се състои от пет елемента: [ЕCLI]:[код на държавата]:[код на съда]:[година на решението]:[пореден номер]. За последния елемент единствените ограничения са по отношение на дължината (25 символа) и вида на знаците (букви, цифри и точки); интересни различия могат да се наблюдават относно избора, който правят въвеждащите субекти (Таблица 1, колона Д). От практическа гледна точка те са изправени пред две възможности. Първата е да използват съществуващите идентификатори или метаданните, за да генерират произведен код, а другата възможност е да използват отделна, независима система за номерация. Ако е правилно документирано, генерирането на произведен код дава предимството на всеки да образува ЕCLI, дори за решения, които не са публикувани в общодостъпни сайтове. Словения, Германия и Франция могат да послужат като добър пример за точно обяснение на техните правила за генериране в сайта на ЕCLI. В генерирания произведен код винаги се използва номерът на делото, който съдържа в себе си най-често годината на предявяване на иска и поредния номер, и евентуално други информационни или идентификационни елементи, като напр. абревиатура за състава или вида на делото. Ако тези елементи не са достатъчно отличителни – особено ако не правят разлика между различните решения по един и същ случай – следва да се добавят допълнителни елементи. Единият начин за решаване на този проблем може да бъде наблюдаван в Чехия, където винаги се добавя наставка, дори по делото да има само едно решение. В Словения такава разграничаваща наставка се добавя само ако е необходима. Друг метод за разграничаване на различни решения по едно и също дело е чрез добавяне на точната дата на постановяването им. Тази практика, основана на принципа, че не може в един ден да бъдат постановени в един ден, се прилага от Френския Държавен съвет и Германския Федерален административен съд; първият добавя датата в края, например ГТТГММДД, а другият – в началото: ДДММГГ. ЕСПЧ използва само месец и ден, тъй като годината е посочена в четвъртата част на ЕCLI.

Вместо петата част на ЕCLI да е определена от номера на делото, втората възможност е да се постави код, който цели да идентифицира решенията, независимо дали става дума за специфичен ЕCLI номер (напр. СЕС), вече-съществуващ национален съдебен идентификатор (Испания, Финландия) или за смесена система (Холандия). Ако целта на националния ЕCLI координатор е (потенциално) да въведе ЕCLI кодовете за всички – архивни, настоящи и бъдещи решения, това ще наложи или всичката практика да бъде публикувана в общодостъпна база данни (както е със СЕС), или да се използва публична регистрационна система за ЕCLI (както е например в Холандия).

3. Функционалности на ЕCLI на Европейския портал за електронно правосъдие

Многогодишният план за действие в областта на Европейското електронно правосъдие 2009-2013 [3] поставя основите на Европейския портал за електронно правосъдие (ЕПЕП), предназначен да бъде едно гише за трансгранична правна информация и услуги в рамките на ЕС.¹⁰ Заключенията за ЕCLI приписват две функции на ЕПЕП: уебсайта ЕCLI и търсеща система ЕCLI („ТС ЕCLI -ЕПЕП“).

Уебсайта на ЕCLI съдържа обща информация за ЕCLI, както и информация за въвеждащите ЕCLI субекти: име и данни за контакт на националния ЕCLI координатор, преглед на съдебните кодове и производните правила за петия елемент от кода.

За да се увеличи (многоезичния) трансграничен достъп до съдебна практика, ТС ЕCLI - ЕПЕП не се ограничава до съдържанието, предоставено от субектите, въвеждащи ЕCLI; други доставчици на данни също могат да свържат своите хранилища, доколкото техните документи съдържат ЕCLI идентификатор и метаданни.¹¹ Съгласно Заключенията за ЕCLI Европейската Комисия е отговорна за двата компонента на ТС ЕCLI - ЕПЕП: потребителския

¹⁰ <e-justice.europa.eu>

¹¹ Асоциацията на Държавните съвети и Върховните административни юрисдикции на ЕС стана първият доставчик на такива данни, свързани с ТС ЕCLI-ЕПЕП.

интерфейс и интерфейса за доставчици на данни, които да индексират своето съдържание. И двата компонента са изградени и тествани. Системата е планирана да бъде пусната през четвъртото тримесечие на 2015 г.

Подобно на всички функционалности на ЕПЕП, потребителския интерфейс на ТС ECLI - ЕПЕП предлага многоезичен достъп на всички езици на ЕС,¹² но многоезичният аспект на съдържанието остава отговорност на доставчиците на данни. ТС ECLI - ЕПЕП разполага както с обикновена, така и с разширена функция за търсене. Докато обикновеното търсене вече е относително гъвкаво, тъй като извършва търсенето във всички метаданни и действителното съдържание на всички индексирани документи, разширеното търсене позволява на потребителите да прецезират своята заявка.

Предвидени са допълнителни улеснения, като възможността за автоматично създаване на CELEX номера и търсене на препратки към CELEX идентификатори в съдебната практика, на базата напр. на номер и година на даден Регламент. С цел да улесни използването, системата позволява на потребителите бързо да пресяват резултатите от търсенето, използвайки различни филтри.

Разбирайки, че ключови съдебни решения често са допълвани с коментари и препубликувани от различни доставчици на информация, ECLI номерът остава базов елемент: резултатите се подреждат по такъв начин, че позволяват на потребителите лесно да превключват към и от метаданните, предоставени от различни източници. Този метод се използва както на страницата с резултатите, така и в екрана с детайли, който съдържа всички налични метаданни, подредени според източника им и използвания език. Накрая, екранът с детайлите съдържа или линк към страницата на доставчика на информация или линк към съответното решение. Така потребителите имат достъп до пълния текст или извадка от самото решение, ако е публично достъпно.

Интерфейсът за доставчиците на информация беше създаден с идеята за максимум гъвкавост и възможно най-малко усилия за имплементиране. Избраното решение, базирано на Sitemap протокол и Robots.txt, може да побере хранилища на данни от всякакъв размер. Беше разработена обща XML-схема от ЕК, която, доколкото е възможно, осигури съответствието на данните, давани от доставчиците, съобразявайки се както с правилата, описани в Заключенията за ECLI, така и със съотносимата информация, поддържана от ТС ECLI – ЕПЕП (напр. кодове на съдилища). За да осигури успешна интеграция, Ръководство за разработчици е на разположение на потенциалните доставчици на данни, заедно с Java приложение, позволяващо безпроблемно генериране на sitemap-файлове на базата на XML екстракти.

4. Предстояща работа

На ECLI му трябваше време, за да се развие, но имайки предвид сериозните усложнения, възникнали при адаптиране на информационните системи и практиката при цитиране на правни текстове, това не трябва да е изненада. Говорейки за бъдещи планове, особено внимание трябва да се обърне на проекта „Надграждане на ECLI“, започнат през октомври 2015 г. и съфинансиран от Програма „Правосъдие“ на ЕС (2014 – 2020). Цел на проекта е да се въведе (в още по-голяма степен) ECLI в Италия, Естония, Хърватска, Белгия, Гърция, Германия, Чехия и Холандия¹³, да се улесни достъпа до съдебни решения, като се направят разбираеми за компютър правните препратки, съдържащи се в тях, да се подпомогне съчетаването на ECLI стандарта с другите развиващи се семантични уеб стандарти и да се създаде нова версия (ECLI 2.0), която да помогне за използването на ECLI за нуждите на правните цитирания и препращания и в правните информационни системи. Накрая, цели се и

¹² Ирландският език до момента е единственото изключение.

¹³ В рамките на същата програма се съфинансира проект за въвеждането на ECLI в Латвия.

създаването на правила, които да се отнасят до публикуването на съдебна практика, особено отнасящи се до критериите за подбор, защита на информацията и свободен достъп до нея.

Библиография:

[1] М. ван Оппийнен – *Европейският правен идентификатор: незаменим инструмент за търсене и извличане на правна информация* – в М.А. Биасиоти и С. Феро, *От информация към знание. Онлайн достъп до правна информация: методологии, насоки и перспективи*, IOS Press, Амстердам, 2011, стр. 91 – 104

[2] Л. Бакки, Е. Франческони и М. Тереза, *Предложение за въвеждане на ECLI стандарта в Италианската система за съдебно деловодство, Правни знания и информационни системи – JURIX 2013: Двадесет и шеста годишна конференция*, IOS Press, 2013, стр. 49 – 58

[3] *Многогодишен план за действие за периода 2009-2013 г. в областта на европейското електронно правосъдие* ([CELEX:52009XG0331\(01\)](#))